

Nr 39.

Ankom till riksdagens kansli den 31 maj 1945 kl. 5 em.

*Utlåtande i anledning av väckta motioner angående revision av
utsökningslagen och i samband därmed stående lagstiftning.*

Första lagutskottet har till behandling förehaft två inom riksdagen väckta motioner, nr 187 i första kammaren av herr *Arrhén* och nr 315 i andra kammaren av herrar *Staxäng* och *Holmström*. I motionerna, vilka äro likalydande, hemställles, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj: t anhålla om revision av utsökningslagen och i samband därmed stående lagstiftning.

I motionerna erinras inledningsvis om att vid 1944 års riksdag av samman motionärer väcktes motioner, nr 208 i första kammaren och nr 314 i andra kammaren, i vilka hemställdes om utredning med förslag till sådan ändring i lagen den 14 juni 1917 om införsel i avlöning, pension eller livränta, att jämväl skadestånd, som av domstol ådömts på grund av misshandelsbrott, måtte utgöra fordran, varför införsel kan erhållas.

I sitt utlåtande, nr 42, över motionerna anförde första lagutskottet, att motionärernas förslag, trots de invändningar, som kunde resas däremot, syntes värt beaktande. Enligt utskottets mening hade emellertid förslaget ett sådant samband icke endast med rätten till införsel för skadestånd på grund av brottslig gärning överhuvud utan även med den större frågan om rätten till utmätning i avlöning, att det icke kunde anses lämpligt att upptaga den genom motionerna väckta, begränsade lagstiftningsfrågan till särskild behandling. Utskottet hemställde därför, att motionerna icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda. Detta blev också riksdagens beslut.

I nu förevarande motioner anføres bland annat följande:

Vid förnyat övervägande av den förevarande lagstiftningsfrågan har jag kommit till den uppfattningen, att en utredning av den art, som utskottet antytt, svårligen kan genomföras, utan att man därvid kommer in på centrala spörsmål inom utsökningsrätten. Man torde sålunda bli nödsakad att upptaga till prövning det generella spörsmålet om ändrad ordning för exekution av fordringar, icke blott när det gäller utmätning i lön utan också vad angår andra exekutionsobjekt. Därvid lär man icke kunna förbise, att utmätning förfarandet i dess helhet är omodernt och föga effektivt. Detta omdöme gäller emellertid vårt exekutionsväsen i dess helhet. En juridisk författare, professor Åke Hassler, har nyligen i en tidskriftsuppsats (*Motsvarar vårt exekutionsväsen nutida krav?* i *Svensk Juristtidning* 1944 s. 497—508) framhållit, att vår gällande exekutionsrätt nu icke längre är i stånd att på ett tillfredsställande sätt

fylla sin uppgift. Lagstiftningen på området är bristfällig och företer betydande luckor. Organisationen av de exekutiva myndigheterna är icke tillfredsställande. Särskilt utmättningsförfarandet vad angår lös egendom är i stor utsträckning ineffektivt och opraktiskt ordnat. Handräckningsförfarandet är för litet utbildat och specialiserat för ett samhälle av modern typ.

Under sådana förhållanden synes det mig böra tagas under allvarlig omprövning, huruvida icke vår utsökningsrätt i dess helhet bör underkastas en genomgripande revision, varigenom även den av mig jämte medmotionär tidigare framförda frågan kan vinna en tillfredsställande lösning. Erfarenheten visar, att mera omfattande detaljändringar i ett gammalt lagverk svårligen kunna vidtagas med gott resultat.

Utskottet har i den ordning § 46 riksdagsordningen föreskriver begärt yttrande över motionerna från överståthållarämbetet och länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län. Därjämte har utskottet berett föreningen Sveriges stadsdomare, Sveriges advokatsamfund, föreningen Sveriges stadsfogdar, föreningen Sveriges landsfiskaler och svenska exekutionsmännens riksförbund tillfälle att yttra sig över motionerna. De i anledning härav inkomna yttrandena ha med undantag av yttrandet från svenska exekutionsmännens riksförbund såsom bilagor (Bil. A—F) fogats vid detta utlåtande. I yttrandet från svenska exekutionsmännens riksförbund tillstyrkes motionärernas förslag utan någon särskild motivering. Föreningen Sveriges stadsfogdar har vid sitt yttrande fogat en avskrift av en av föreningen till Kungl. Maj:t avlåten skrivelse, i vilken föreningen framställt förslag om en revision av utsökningslagen. Skrivelsen har tryckts bland bilagorna i omedelbar anslutning till föreningens yttrande (Bil. E). Utskottet får såsom utredning i ärendet hänvisa till yttrandena och nämnda skrivelse.

Utskottet. Det i förevarande motioner väckta förslaget att utsökningslagen och i samband därmed stående lagstiftning skall underkastas revision har vunnit anslutning av samtliga myndigheter och sammanslutningar, som avgivit yttrande i ärendet, med undantag av överståthållarämbetet. Överståthållarämbetet, som uttalat att utsökningslagen i stort sett väl fyller sin uppgift, har emellertid ansett, att lagen borde underkastas vissa jämkningar utan att den dock tarvade en fullständig omarbetning. I sitt yttrande har ämbetet också pekat på åtskilliga bristfälligheter i utsökningslagstiftningen.

Den kritik som i yttrandena riktats mot den gällande utsökningslagen torde i stort sett vara berättigad. Utsökningslagen, som trädde i kraft den 1 januari 1879, ersatte därvid utsökningsbalken i 1734 års lag. Den har sedan sin tillkomst blivit föremål för åtskilliga ändringar, bland vilka främst märkas de år 1912 tillkomna nya reglerna om exekution i fast egendom. Den har därjämte kompletterats med åtskilliga från densamma fristående lagar och författningar av utsökningsrättsligt innehåll. Såsom exempel på sådana kunna nämnas lagen den 14 juni 1917 om införsel i avlöning, pension eller livränta och lagen den 13 maj 1921 om utmättningssed. Vissa delar av utsök-

ningslagen ha upphävts och ersatts med särskild lagstiftning. Sålunda upphävdes 1937 2 kap. i utsökningslagen och ersattes med lagen den 18 juni 1937 om lagsökning och om handräckning för fordran. Trots dessa ändringar och kompletteringar ha dock de huvudsakliga grunder, å vilka utsökningslagen vilar, icke rubbats, och den utgör fortfarande huvudkällan för utsökningsrätten. Även om det kan sägas att utsökningslagen kanske bättre än de flesta andra lagar trotsat tidens tand, torde det vara ovedersägligt, att den nu är föråldrad och icke svarar mot nutida krav.

Vid arbetet på rättegångsreformen uppställdes som allmänna krav på en god rättegångsordning, att den skulle garantera rättsskipningens säkerhet, skyndsamt och billighet. Utsökningsväsendet brukar visserligen icke begreppsmässigt anses höra till rättsskipningen men står i varje fall denna mycket nära; exekutivprocessen utgör en fortsättning och avslutning av civilprocessen. Samma fordringar kunna uppställas på utsökningsväsendet som på en god rättsskipning. Kravet på säkerhet kommer i fråga om utsökningen dock att väsentligen innebära ett krav på effektivitet. Om man då frågar sig, huruvida vårt exekutionsväsen motsvarar dessa krav, torde svaret bliva, att det varken är särdeles effektivt eller snabbt. Kravet på billighet torde däremot vara uppfyllt i så måtto, att kostnaderna för exekutionen i allmänhet hålla sig inom jämförelsevis ringa belopp.

Till grund för utskottets uppfattning att reformer erfordras på utsökningsrättens område, ligga icke endast de i ärendet inkomna yttrandena. Redan vid behandlingen vid 1944 års riksdag av motioner om viss ändring i lagen om införsel i avlöning, pension eller livränta konstaterade utskottet bl. a., att gällande lags bestämmelser om utnämning i avlöning syntes lämna rum för befogade anmärkningar, vilket utskottet också uttalade i sitt utlåtande (nr 42) över motionerna. Vid behandling av proposition nr 236 till årets riksdag, vilken proposition bland annat innehåller förslag till ändrade regler om utmätningsfri egendom och om uppskov med försäljning av utmätt egendom, har utskottet uppmärksammat att flera myndigheter och sammanslutningar, som hörts i ärendet, framställt allvarliga anmärkningar mot gällande regler om utnämning och framkommit med ändringsförslag, som gått vida utöver vad i propositionen föreslagits. Föredragande departementschefen har icke heller ställt sig helt avvisande till de sålunda framkomna förslagen utan uttalat, att de borde bliva föremål för övervägande i annat sammanhang.

Utskottet finner icke erforderligt att till behandling upptaga de skilda frågor, beträffande vilka i yttrandena över motionerna lagändringar ansetts erforderliga. En uppräknig av dessa kunde lätt giva anledning till den uppfattningen, att utskottet ansett, att endast i dessa fall erfordrades lagändringar och vidare att ändringar vore absolut nödvändiga i samtliga dessa fall. Med hänsyn till det begränsade material som stått utskottet till buds har det ställt sig svårt för utskottet att taga ståndpunkt till dessa och andra frågor, som äga samband med en blivande utredning.

I fråga om den i ett yttrande framförda tanken att överflytta vissa exekutiva göromål till domstolarna må erinras, att förslag härom flera gånger tidigare förts fram utan att dock leda till något resultat. Redan under förarbetena till utsökningslagen förekommo överväganden i denna riktning, och processkommissionen betonade i sitt år 1926 avgivna betänkande angående rättegångsväsendets ombildning angelägenheten av att överexekutorsgöromålen överflyttades till domstolarna. Anledningen till att så likväl icke kom att ske i samband med rättegångsreformen var, att denna i främsta rummet kom att avse förfarandet. Vid en reform av utsökningsväsendet synes emellertid frågan om den lämpligaste organisationen av de exekutiva myndigheterna böra ägnas särskild uppmärksamhet.

Såsom framgår av vad förut anförts torde otvivelaktigt lagändringar i åtskilliga avseenden erfordras inom utsökningsrättens område. Mera tveksamt är emellertid, om det — såsom överståthållarämbetet gjort gällande — kan anses tillräckligt, att ifrågavarande lagstiftning underkastas vissa jämkningar, eller om den tarvar en fullständig omarbetning. Enligt utskottets mening torde mycket i utsökningslagen ännu vara livsdugligt och utan olägenhet kunna ingå i en modern lagstiftning. Å andra sidan ligger åtskilligt av bristerna i lagens ålderdomliga uppställning och kasuistiska formulering samt i de lagändringar på speciella områden som tid efter annan genomförts och vilka i någon mån kommit utsökningslagen att framstå som ett lappverk. Endast genom en fullständig omarbetning skulle dessa brister kunna avhjälpas. En sådan omarbetning skulle därjämte innebära den väsentliga fördelen, att de särskilda exekutionsrättsliga lagar, som nu finnas vid sidan av utsökningslagen och som innehålla betydelsefulla komplement till denna, skulle kunna inarbetas i utsökningslagen — eller »utsökningsbalken», vilket vore en mera konsekvent benämning — varigenom denna skulle vinna i överskådlighet. Såsom förut antytts hyser utskottet också den uppfattningen att bristerna i utsökningslagstiftningen icke blivit uttömmande angivna i yttrandena. Utskottet anser därför också att en utredning bör omfatta hela utsökningsrätten.

Det reformarbete utskottet förordar är otvivelaktigt av stor omfattning och kommer säkerligen att taga åtskillig tid i anspråk. Det är därför önskvärt, att utredningsarbetet icke — såsom ofta sker vid större utredningar — kommer att förhindra sådana partiella reformer, vilkas genomförande är så trängande, att de icke böra anstå ända till det stora reformarbetets slut. Såsom exempel på dylika reformer vill utskottet nämna dels frågan om ökat skydd för arbetslöner vid byggnadsföretag, dels ock frågan om vissa ändringar i fastighets-exekutionen, vilka torde vara under övervägande inom lagberedningen. Förstnämnda fråga har så länge väntat på sin lösning, att den icke bör fördröjas av den nu föreslagna utredningen, särskilt som den endast står på gränsen till utredningens område.

Föreningen Sveriges stadsdomare har betonat vikten av att de förändringar i fråga om domstolsväsendet, som skola komma till stånd i samband med

nya rättegångsbalkens ikraftträdande, bliva genomförda, innan en ny ut-
sökningstag utferdas. Med hänsyn till det nu föreslagna utredningsarbetets
omfattning är det icke möjligt, att detta skall kunna resultera i lagstiftning
förrän efter det att nya rättegångsbalken trätt i kraft; såsom senaste tidpunkt
för ikraftträdandet har nämligen av chefen för justitiedepartementet i propo-
sition nr 251 till årets riksdag angivits den 1 januari 1948.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen i anledning av förevarande motioner, I: 187 och
II: 315, ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om revision av
utsökningstagen och i samband därmed stående lagstiftning.

Stockholm den 31 maj 1945.

På första lagutskottets vägnar:

K. SCHLYTER.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit
från första kammaren: herrar *Schlyter*, *Gärde*, *Karl Emil Johanson*, *West-*
man, *Karl Johan Olsson**, *Ahlkvist* och *Krögel*,

från andra kammaren: herrar *Lindqvist**, *Gezelius**, *Hedlund* i Östersund
och *Björling*, fru *Gustafson*, herrar *Landgren** och *Pettersson* i Ersbacken samt
fröken *Öberg*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Bilaga A.

ÖVERSTATHÅLLARÄMBETET.

Till Riksdagens första lagutskott.

Till åtlydnad av nådig remiss den 16 februari 1945 med anmodan till överståthållarämbetet att avgiva yttrande över två till 1945 års riksdag väckta lika lydande motioner, nr 187 i första och nr 315 i andra kammaren, angående revision av utsökningslagen och i samband därmed stående lagstiftning får överståthållarämbetet anföra följande.

Utsökningslagen är utfärdad för snart 70 år sedan. Åtskilliga stadganden däri hava ändrats under årens lopp. Särskilt betydelsefull och omfattande är därvid lagen den 11 oktober 1912 om ändring av bestämmelserna om fastighetsexekution. Till sina huvuddrag kvarstår dock utsökningslagen orubbad. Ämbetets egen erfarenhet vid tillämpning av utsökningslagen är, att den i stort sett alltjämt väl fyller sin uppgift. Dock synas åtskilliga jämkningar och förtydliganden påkallade. Överståthållarämbetet kommer i det följande att redogöra för sina erfarenheter härutinnan.

Under rättegångsbalken 10: 26 stadgas, att »de mål, som den allmännaushållningen i riket, kronans varjehanda ingälder, så ock de, som någons ämbete och tjänst, högre eller ringare, och fel där i röra, prøves och dömes av dem, som Konungen vård och inseende där över betrott haver, efter ty, som i särskilda stadgar därom sägs». Lagstiftningen lämnar emellertid uttalat, hur i här angiven administrativ ordning avkunnat utslag må vara att verkställa. 37 § utsökningslagen talar sålunda allenast om dom i tvistemål. Ej heller annorstädes finnes frågan reglerad. Jämför 188 § tredje stycket utsökningslagen. Ämnet har givit anledning till åtskillig tvekan. Senast har saken diskuterats i två artiklar i Förvaltningsrättslig tidskrift för år 1944, sid. 131—148 och 191—198. Bland utmätningsmän är det nog en utbredd mening, att ett klarläggande lagstadgande skulle vara till gagn.

Den gäldenär löper föga risk, som vid utmätning eller annan exekutiv förättning underlåter lämna av utmätningsmannen påkallad upplysning om sina egendomsförhållanden. Detta är ägnat att försvåra utmätningsmannens arbete och äventyra rättsägarens intressen. Ämbetet förbiser ej härvid tillvaron av 1921 års lag om utmätningsed, som givetvis är av värde för en borgenär i behov av att komma till rätta med en tredskande gäldenär. Härvid må också uppmärksamheten fästas vid stadgandet under 79 § utsökningslagen, att vid utmätning av fast egendom utmätningsmannen skall avfordra »gäldenären de handlingar, vilka visa hans äganderätt eller tjäna till upplysning om servitut, nyttjanderätt, återköpsrätt eller rätt till elektrisk kraft eller till avkomst eller annan förmån, som skall av egendomen utgå ävensom uppgift å dem, vilka hava fordran eller rättighet, som bör vid auktionen iakttagas». Då och då har

det inträffat, att en fastighetsägare vägrat lämna enligt stadgandet infordrad upplysning. Behövt vore att i lagen föreskrevs såväl skyldighet för gäldenären att meddela upplysning som ock påföljd för tredska och oriktigt fullgörande. I förbigående må anmärkas, att för tredje man föreligger viss begränsad upplysningskyldighet med repressiv påföljd, såsom framgår av 73 § första stycket utsökningslagen. Enligt införsellagen 4 och 15 §§ föreligger upplysningsplikt för arbetsgivare med repressiv påföljd även för oriktig uppgift, alltså ej blott vid tredska att överhuvud taget lämna uppgift.

I lagen saknas stadgande om rätt för utmättningsman att vid exekutiv åtgärd använda tvång, om befogenheten att vid behov öppna lås m. m. Reglering i lag av detta ämne skulle vara önskvärd icke blott för att stärka effektiviteten vid utmätning och liknande förrättning utan även för att åstadkomma större jämnhet i det exekutiva förfarandet.

Väglödande allmänna bestämmelser om genomförandet av vräkning och andra exekutiva åtgärder skulle förvisso också vara till gagn. Det ligger otvivelaktigt något motbjudande i nu tillämpade förfarande vid verkställighet av vräkning, då möbler och andra tillhörigheter kunna bäras ut ur en lägenhet och placeras på en bakgård i snöslask eller regn med den fara för stor skadegörelse, som sådant innebär.

Lagtillämpningen skulle vidare vinna på klaggörande bestämmelser om de invändningar, som mot en påkallad exekutiv åtgärd må av en gäldenär framställas inför utmättningsmannen. En gäldenär kan exempelvis hava fått löfte om anstånd med verkställigheten av dom eller blivit helt eller delvis frikallad från domen eller förmena sig hava fullgjort densamma eller ha motfordran enligt lagakraftvunnen dom. Det skulle vara en fördel om dessa och likartade invändningar och sättet för styrkandet bleve klaggörande reglerade.

Realisation efter utmätning sker å auktion. Undantag gäller blott i fråga om fordran enligt 88 b §. Auktion är i regel en lämplig form för realisation men ej undantagslöst. Man tänke sig exempelvis det fallet, att föremålet för utmätning varit en dyrbar maskin, för vilken endast ett eller annat företag i landet kan hava användning. Maskinen kan befaras vid auktion lätt komma att slumpas bort för en summa långt under realvärdet, vilket givetvis är till men för gäldenären och ofta även för borgenären. I dessa och andra liknande fall borde utmättningsmannen på framställning av gäldenären eller borgenären ha möjlighet till utbud under hand. Lagstiftningen synes böra lämna möjlighet öppen till differentierat försäljningsförfarande efter växlande behov i den omfattning, som må utrönas vid en närmare utredning av frågan.

Även mot utsökningslagens mer sentillkomna stadganden om fastighetsexekution kunna göras vissa erinringar. I 106 § utsökningslagen föreskrives skyldighet för auktionsförrättaren att vid auktion uppläsa såväl protokollet över utmätningen eller det utslag, varigenom in-tecknad fordran fastställts till betalning i den fasta egendomen, som ock gravationsbevis och övriga handlingar enligt 99 och 100 §§. Ämbetets erfarenhet är, att sträng efterlevnad av den bestämmelsen lätt leder till onödig och för de närvarande sakägarna och spekulanterna stundom irriterande tidsutdräkt. Endast då intressent påkallar det, synes uppläsning böra ske, medan eljest en kortfattad redogörelse för handlingarna och deras innehåll kan vara tillräcklig.

Tillämpning av stadgandet i sista stycket av 107 § kan medföra otillfredsställande rättsläge. Man tänke sig exempelvis, att en ägare av mer än en fastighet råkar i konkurs, att han bl. a. häftar i skuld för fordran med förmånsrätt enligt H. B. 17: 4 och att han icke äger lös egendom, som enligt H. B. 17: 13

må förslå till gäldande av fordringen. Situationen framstår i än grällare belysning, om tillika antages, att fordringen avser arbete, varigenom den byggnad å en av fastigheterna tillskapats, vari dennas huvudsakliga värde består. Fastigheten är liksom övriga fastigheter toppbelånad. En av dessa senare, alltså icke den, varå arbetet utförts, skall nu säljas exekutivt. Denna fastighet har ej större värde, än att inrop sker för kanske något tusental kronor över beloppet av fordringen å arbetslön. De, som hava fordran allenast mot säkerhet av inteckning i fastigheten, nödgas då finna sig i att icke få ut något. Till och med innehavaren av botteninteckningen kan gå sin rätt förlustig. Orättvisan mot borgenärer framträder än starkare om fordringar mot säkerhet av inteckning i den fastighet varå det avsedda arbetet utförts och som alltså givit anledning till förmånsrättsberättigad fordran enligt H. B. 17: 4 härigenom få full täckning. Rättvisa och billighet tala för att beträffande konkursbo, vari ingå flera fastigheter, fordringar med förmånsrätt enligt H. B. 17: 4 uttagas ur den fastighet, till vilken fordringen kan hänföras och om så ej är fallet beträffande någon av dem, ur alla fastigheterna i förhållande till värdet av dessa.

Vissa åtgärder och nyttigheter äro för en fastighet av sådan betydelse, att ett eftersättande uppenbart äventyrar fastighetens brukbarhet och belåningsvärde. Hit höra exempelvis sotning, gårdsrenhållning, trappbelysning, vattenledningsvatten, bränsle. Rimligt är, att fordran för åtgärder och nyttigheter av här antydd natur må kunna uttagas ur köpeskillingen för fastigheten och det med till och med bättre förmånsrätt än den, som tillkommer intecknad fordran. Säkerheten i denna senare fordran är nämligen i mer eller mindre hög grad beroende av att fastigheten kontinuerligt kommer i åtnjutande av här avsedda nyttigheter. Upplysas må, att i Stockholm bevakning av fordran för sotning, gårdsrenhållning, vatten o. d. blivit av ålder på angivet sätt godtagen och att inteckningshavare aldrig funnit lämpligt framställa klander i anledning av denna praxis, som enligt ämbetets förmenande är förtjänt av lagfästande.

Under 130 § utsökningslagen behandlas det fall, att en inropare icke sist 42 dagar efter auktionsdagen fullgör sin betalningsskyldighet. Han blir då, utom för auktionskostnaderna, ansvarig för att fastigheten vid därav föranledd ny auktion icke blir såld för pris under vad han bjudit jämte laga ränta därå från den dag, då likvid sist bort ske, eller, för det fall att ny auktion ej leder till försäljning, för att utmätningssökande och fordringsägare med lika eller sämre rätt än denne utfår så mycket som hans bud vid första auktionen vars-lade om. Lagbudet är så avfattat, att inroparen synes hava att erlægga även den del av den bjudna summan, som överstiger samtliga vid auktionen bevakade fordringar. Det obilliga i detta senare ligger i öppen dag. För den del av betalningen, som gäller intecknad fordran, har han anspråk på att utfå fordringshandlingen, ehuru lagstiftningen måste sägas vara oklar i vad gäller inroparens säkerställande med fordringshandling för det fall, att intecknad fordran endast delvis täckes av vad han enligt åliggandet gäldat. Stadgandet under 27 § inteckningsförordningen exempelvis synes icke ha en avfattning, som möjliggör lösning av situationen. Men för den del av inropssumman, som icke fordras till gäldande av intecknad fordran, skulle den försumlige inroparen icke få något utbyte. Fastighetsägaren blir vidmakthållen vid äganderätten och skulle dessutom få en summa pengar. I fråga om initiativet till uttagande hos inroparen av betalning uttalar sig lagen icke klart men torde vara så att förstå, att det samma tillkommer auktionsförrättaren. Meningsskiljaktighet råder om huruvida förrättningsmannen må hava att själv fastställa ersättningens belopp eller om han skall hava att därvidlag hänvända sig till domstol eller lagsöknings-

domare. Det förra förfaringssättet synes åtminstone ur praktisk synpunkt mer tillfredsställande, eftersom auktionsförrättaren, som handlagt ärendet, har lätt att utan omgång fastställa storleken av beloppet. Mindre lämpligt synes också lagstadgandets bud om att den av inroparen ställda panten eller borgen skall säljas respektive utsökas, så fort inroparen brustit åt likviden, alltså utan att utfallet av den senare auktionen avvaktas. Det kan ju dock mycket väl tänkas, att den senare auktionen leder till högre inrop än den förra auktionen. Det förefaller, som om man avsett att härigenom skapa möjlighet att få ner lägsta budet vid den nya auktionen på sätt närmare framgår av stadgandet under 135 § andra stycket. Ehuru lagstiftaren påbjuder ofördröjlig realisation av säkerheten, räknas samtidigt med att så icke sker, i det, enligt 130 § andra stycket, säkerhet, som blivit av den försumlige inroparen ställd, icke må återställas till honom, innan det visat sig, huruvida den nye inroparen kommer att fullgöra sin betalningsskyldighet. Lagstiftaren lärer hava avsett att genom anordningen motverka försök av den försumlige inroparen att vid den nya auktionen med utnyttjande av säkerheten på nytt inropa fastigheten i syfte att förhåla förfarandet. Men denna avsikt torde knappast ha förverkligats. Antag att den försumlige inroparen som säkerhet lämnat inteckning i fastigheten icke i botten utan i toppen av fastighetens värde. Vid försäljningen av inteckningen kan det räknas med att inropssumman blir kanske vida lägre än beloppet av den intecknade fordringen. Den försumlige inroparen inropar själv inteckningen och bereder sig därmed tillfälle att på nytt begagna den som säkerhet för inrop vid den nya auktionen. Intet hindrar, att detta upprepas gång efter annan; och det har skett. Sådant skulle omöjliggöras med en regel om att en inteckning i fastighet väl må gälla som handpenning i avräkning å köpeskillingen men icke åberopas vid förnyat inrop av fastigheten.

Utsökningslagens kapitel 8 handlar om handräckning, som överexekutor må giva. Om någon egenmäktigt pantat något till sig eller skilt annan från det, han innehar, eller eljest själv tagit sig rätt, äger enligt 191 § överexekutor återställa den rubbade besittningen. Praxis vid tillämpningen av detta stadgande har utvecklat sig därhän, att överförande av barn eller egendom till den, som vårdnaden eller besittningen tillkommer, anses kunna genom handräckning beviljas även i fall, då den, mot vilken ansökning riktas, fullt legitimt kommit till vårdnaden av barnet eller besittningen av egendomen. För bifall kräves knappast mera än klart ådagaläggande av att vårdnaden eller besittningen ej längre tillkommer svaranden utan sökanden. Lagregeln är med andra ord att betrakta såsom i stort sett antikverad. Lämpligt synes därför vara, att den får en avfattning, som ansluter till rådande rättspraxis. En omprövning av 191 § torde också böra omfatta stadgandet under 192 §, som med hänsyn till antydda praxis numera i realiteten har karaktär av ett specialfall under 191 §.

Skingsringsförbud enligt 180 § utsökningslagen innebär till skillnad från kvarstad (179 § utsökningslagen), såsom framgår av 183 § första stycket och 185 § första stycket utsökningslagen, att därmed avsedd egendom får förbli under innehavarens vård och nyttjande. Erfarenheten lär, att behov att bibehålla skingsringsförbudsinstitutet, såvitt gäller lös egendom, icke föreligger, åtminstone ej om åt utmätningssmannen får anses vara inrymd befogenhet att vid genomförande av beslut om kvarstad tillåta nyttjande av egendomen i den mån omständigheterna synas honom tala därför. Det är nämligen så, att enligt 183 § första stycket utsökningslagen förfaringssättet vid utmätning skall tillämpas vid kvarstad. Och vid utmätning tolkas och tillämpas stadgandet under

74 § utsökningslagen så, att utmätningsmannen tillåter begagnande av utmätt egendom efter vad förhållandena från fall till fall synas honom påkalla.

Beträffande ändring av lagstiftning, som står i samband med utsökningslagen, må anföras, att jämkning av införsellagen synes kunna ifrågasättas åtminstone i ett hänseende. Utmättningsman anses vara behörig till utmätningsåtgärd, som gäller egendom inom hans distrikt. I fråga om införsel medför detta, att om lön eller pension utbetalas från ort utom löntagarens eller pensionstagarens hemvist, beslut om införsel däri tillhör utmätningsmannen på utbetalningsorten. Det torde dock otvivelaktigt kunna som regel antagas, att utmätningsmannen i gäldenärens hemort känner bättre till levnadsförhållandena där än den andra utmätningsmannen, liksom han har lättare möjlighet till säkert bedömande av de omständigheter, varunder gäldenären lever. En lagstiftning, som tager hänsyn härtill, synes därför önskvärd.

Såsom framgår av 2 § lagen om avbetalningsköp den 15 juni 1915, äger säljare gentemot köpare rätt att taga försålt gods åter, om till betalning förfallen post utestått ogulden åtminstone 14 dagar från förfalldagen räknat och posten antingen uppgår till minst en tiondel av avbetalningspriset eller tillsammans med annan ogulden förfallen post utgör minst en tjugondel därav. Nu kan på avbetalning vara sålda till en person de enda kläder, denne har, eller den enda säng, han har att tillgå i sin bostad. Har avbetalningsköpet upprättats i skriftlig form, kan en säljare hos utmätningsmannen göra framställning om att enligt 10 § nämnda lag få handräckning för återbekommande av kläderna respektive sängen. Det otillfredsställande häri har lett till att utmätningsmän icke vilja tillmötesgå framställning om handräckning i fall som de antydd, om ej sökanden ställer till köparens förfogande annan om än enklare lösegendom än den, som sökanden önskar återtaga. Överhuvud synes lagen om avbetalningsköp icke skänka skäligt beaktande åt det förhållande att köparen i regel är den ekonomiskt svagare och därför bör tillerkännas ökat skydd. Ofta övertalas köparen att underteckna avbetalningskontrakt. Det finnes i dylika fall icke anledning att tillerkänna säljaren den tryggade ställning, som nu tillkommer honom. Lagen om avbetalningsköp synes därför böra underkastas en mera allmän översyn.

Av vad ovan anförts torde framgå, att utsökningslagen liksom lagen om införsel och lagen om avbetalningsköp böra underkastas vissa jämkningar. Omständigheterna äro dock enligt ämbetets förmenande knappast sådana, att utsökningslagen kan anses tarva en fullständig omarbetning.

Stockholm i överståthållarämbetet den 3 april 1945.

TORSTEN NOTHIN.

KNUT EKEMAR.

Bilaga B.

LÄNSSTYRELSEN I
GÖTEBORGS OCH BOHUS LÄN.

Till Riksdagens första lagutskott.

Genom nådig remiss den 16 februari 1945 har länsstyrelsen anmodats att avgiva yttrande över två vid 1945 års riksdag väckta likalydande motioner, nr 187 i första och 315 i andra kammaren, angående revision av utsökningslagen och i samband därmed stående lagstiftning. I anledning härav får länsstyrelsen anföra följande.

Vid 1944 års riksdag väckte herrar Arrhén, Holmström och Staxäng sinsemellan likalydande motioner med förslag att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning med förslag till sådan ändring i lagen den 14 juni 1917 om införsel i avlöning, pension eller livränta, att jämväl skadestånd, som av domstol ådömts på grund av misshandelsbrott, måtte utgöra fordran, varför införsel kunde erhållas.

Yttranden över dessa motioner avgåvos av överståthållarämbetet, föreningen Sveriges stadsfogdar, föreningen Sveriges landsfiskaler med flera, vilka alla ställde sig välvilliga till motionernas syfte.

Första lagutskottet vid fjolårets riksdag ansåg emellertid att förslaget hade ett sådant samband icke endast med rätten till införsel för skadestånd på grund av brottslig gärning över huvud utan även med den större frågan om rätten till utmätning i avlöning att det icke kunde anses lämpligt att upptaga den genom motionerna väckta, begränsade lagstiftningsfrågan till särskild behandling. Utskottet hemställde därför, att motionerna icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd. Riksdagen beslöt också i enlighet härmed.

I de vid 1945 års riksdag väckta motionerna ifrågasätta motionärerna huruvida icke vår utsökningsrätt i dess helhet borde underkastas en genomgripande revision, varigenom även den av motionärerna vid fjolårets riksdag framförda frågan kunde vinna en tillfredsställande lösning. Vår gällande exekutionsrätt vore nu icke längre i stånd att på ett tillfredsställande sätt fylla sin uppgift. Lagstiftningen på området vore bristfällig och företedde betydande luckor. Organisationen av de exekutiva myndigheterna vore icke tillfredsställande. Särskilt utmättningsförfarandet vad anginge lös egendom vore i stor utsträckning ineffektivt och opraktiskt ordnat. Handräckningsförfarandet vore för litet utbildat och specialiserat för ett samhälle av modern typ.

Vad motionärerna sålunda i anslutning till vad en juridisk författare, professor Åke Hassler, anfört rörande vår sedan år 1879 gällande utsökningslag äger nog i stort sett sin riktighet. Den kan numera knappast sägas på ett tillfredsställande sätt fylla sin uppgift.

Länsstyrelsen, som i ärendet rådgjort med överexekutor i Göteborgs stad, får på grund av vad ovan anförts, hemställa att utskottet ville tillstyrka riksdagen att hos Kungl. Maj:t anhålla om revision av utsökningslagen och i samband därmed stående lagstiftning.

Göteborg i landskansliet den 5 april 1945.

MALTE JACOBSSON.

G. HÅRD AF SEGERSTAD.

FÖRENINGEN SVERIGES
STADSDOMARE.*Till Riksdagens första lagutskott.*

Sedan föreningen Sveriges stadsdomare genom skrivelse den 12 februari 1945 beretts tillfälle att före den 8 april 1945 avgiva yttrande över två inom Riksdagen väckta likalydande motioner nr 187 i första kammaren av herr Arrhén och nr 315 i andra kammaren av herrar Staxäng och Holmström angående revision av utsökningslagen och i samband därmed stående lagstiftning, får styrelsen för föreningen vördsamt anföra följande.

Erfarenheten torde för den som har praktisk kännedom om verksamheten vid exekutionsverken ha visat, att den nu gällande utsökningslagen med därtill hörande författningar är föråldrad och i åtskilliga fall föga effektiv. Hela utsökningsväsendet är tungrott och en fullständig omarbetning, såväl lagtekniskt som organisatoriskt av gällande författningar i ämnet torde vara påkallad. Detta är emellertid en mycket omfattande uppgift.

Enligt styrelsens förmenande bör en utredning i det syfte motionärerna avse snarast igångsättas. För rikets domstolar och i viss mån även för utmätningsmännen synes det dock vara av vikt att de förändringar på domstolsväsendets område, som skola komma till stånd i samband med den nya rättegångsbalkens ikraftträdande, bliva genomförda, innan en ny utsökningslag utfärdas.

Gävle den 6 april 1945.

För styrelsen för föreningen Sveriges stadsdomare

NILS BERLIN.

SVERIGES ADVOKATSAMFUND.

Till Riksdagens första lagutskott.

Sedan Utskottet genom remiss den 12 februari 1945 berett Sveriges advokatsamfund tillfälle att avgiva yttrande över två inom Riksdagen väckta likalydande motioner nr 187 i första kammaren av herr Arrhén och nr 315 i andra kammaren av herrar Staxäng och Holmström angående revision av utsökningslagen och i samband därmed stående lagstiftning, får advokatsamfundets styrelse härmed anföra följande.

Styrelsen ansluter sig obetingat till den av motionärerna uttalade uppfattningen, att vårt exekutionsväsen är omodernt och föga effektivt. I allt väsentligt kan styrelsen instämma i de synpunkter, vilka framförts av professor Åke Hassler i hans i motionerna omnämnda uppsats i Svensk Juristtidning. Icke minst viktigt är, att exekutionsreglerna ändras och utbyggas på sådant sätt, att gäldenärs lön i betydligt större utsträckning än vad som nu är fallet kan tagas i anspråk för realiserande av betalningsanspråk.

Det förslag till ändringar i utsökningslagen, som av processlagberedningen framlagts i samband med förslaget till lag om införande av nya rättegångsbalken, är närmast av teknisk natur och avsett att anpassa reglerna efter den nya rättegångsbalkens bestämmelser. Någon genomgripande ändring och modernisering av vårt exekutionsväsen innebär processlagberedningens förslag icke.

Då emellertid en dylik reform på utsökningsväsendets område enligt styrelsens mening är oundgängligen nödvändig, vill styrelsen livligt tillstyrka bifall till motionerna.

Stockholm den 10 april 1945.

För Sveriges advokatsamfunds styrelse

ALF LINDAHL.

Holger Wiklund.

Bilaga E.

FÖRENINGEN
SVERIGES STADSFODGAR.

Till Första lagutskottet.

Sedan Föreningen Sveriges stadsfogdar beretts tillfälle avgiva yttrande över tvenne inom Riksdagen väckta likalydande motioner nr 187 i första kammaren av herr Arrhén och nr 315 i andra kammaren av herrar Staxäng och Holmström angående revision av utsökningslagen och i samband därmed stående lagstiftning får föreningen anföra följande.

Frågan om revision av gällande utsökningslag med tillhörande författningar har vid flera tillfällen varit föremål för diskussion inom föreningen; senast vid årsmötet 1944 har på sätt av bilagda protokollsutdrag framgår uttalats önskemålet, att framställning till Kungl. Maj:t om sådan revision snarast möjligt borde göras.

Föreningens medlemmar hava vid åtskilliga tillfällen under de gångna åren icke kunnat undgå bemärka, hurusom nu gällande utsökningslag i väsentliga delar vore föråldrad och på grund av sin ofullständiga och knapphändiga behandling av vissa viktiga spörsmål icke längre kunde anses fullt funktionsduglig. De närmare synpunkterna på denna fråga har föreningens styrelse utvecklat i en särskild skrivelse till Kungl. Maj:t, varav en avskrift här bilägges.

Med stöd av det ovan anförda och under åberopande av innehållet i förenämnda skrivelse får Föreningen Sveriges stadsfogdar, som för sin del tillfullo instämmer i det i motionerna avsedda syftet, hemställa att det i motionerna framställda yrkandet måtte vinna beaktande.

Stockholm den 14 april 1945.

Föreningen Sveriges stadsfogdar.

H. MELLSTRÖM.

ALARIK LUNDBERG.

Avskrift.

TILL KONUNGEN.

Vår nu gällande utsökningslag, som daterar sig från år 1877, är numera i väsentliga delar föråldrad och torde icke längre fylla de krav på fullständighet och klarhet, som med fog kunna ställas å densamma från såväl de tillämpande myndigheterna som från allmänheten. De sistförflutna 50 årens starka utveckling på samhällslivets olika områden har kraftigt bidragit till att utsökningslagen med sin nuvarande utformning icke längre kan anses tillfredsställande fylla sin uppgift. Visserligen är sant, att utsökningslagen sedan sin tillkomst blivit föremål för många ändringar, varjämte ett flertal fristående författningar som beröra utsökningsrätten tillkommit. De huvudprinciper, varpå lagen vilar, hava dock icke rubbats, och då 1877 års lag helt byggde på de grundsatser, som kommit till uttryck i utsökningsbalken i 1734 års lag, är ganska naturligt att åtskilliga brister nu måste vidlåda lagen i fråga och att den numera kan anses vara mindre funktionsduglig. Nya frågor, vilka tarva sin reglering, hava uppkommit på utsökningsrättens område, och en omvärdering och förskjutning i den allmänna rättsuppfattningen har i många hänseenden ägt rum. En allmän omarbetning och översyn av vår utsökningslag har aktualiserats ytterligare genom antagandet av den nya rättegångslagen, som helt bygger på moderna processuella principer; exekutivprocessen, som ju är att betrakta som en fortsättning av civilprocessen, bör om möjligt nära anknyta till de rättsprinciper och allmänna grundsatser varå civilprocessen bygger. En efter tidens krav avpassad rättegångsordning har sitt naturliga komplement i en modern exekutionslag.

Vid en jämförelse med moderna exekutionslagar faller genast i ögonen huru som vår utsökningslag saknar överskådlighet och önskvärd systematik. Visserligen följer den i stort sett i sin uppbyggnad en viss logisk utveckling i avseende å det exekutiva händelseförloppet och vad därmed sammanhänger samt behandlar vissa företeelser eller avsnitt av exekutionen för sig i särskilda kapitel. Men detta hindrar icke att lagparagrafer behandlande helt andra spörsmål finnas insprängda här och var eller att samhörande frågor understundom behandlas i olika kapitel.

Vidare är utsökningslagen alltför knapphändig och ofullständig; vissa viktiga partier av exekutionen äro synnerligen ofullständigt behandlade eller helt utelämnade. Sålunda saknas exempelvis helt inledande bestämmelser om exekutionens förutsättningar och allmänna regler för densamma. De exekutiva myndigheterna behandlas visserligen i första kapitlet, men några närmare bestämmelser om kompetensfördelningen mellan dem eller om den lokala kompetensen finnas icke. Likaså saknas i stort sett allmänna regler om parterna eller annan som beröres av exekutionen och om vissa andra för verkställigheten betydelsefulla frågor såsom om upplysningsplikt och det exekutiva tvånget.

En brist, som för utmätningssmannen är ytterst påtaglig och som ofta kan vara nog så kännbar, är den ofullständiga regleringen av verkställighetsformer. Utsökningslagen innehåller egentligen endast i fråga om utmätningen — och då i vissa fall tämligen knapphändiga — några bestämmelser om tillvägagångssättet och om vad utmätningssmannen därvid har att iakttaga. Denna brist är särskilt framträdande i fråga om utmätning av fordringar och rättigheter. Beträffande avhysningsförfarandet finnas visserligen några sporadiska

stadganden, men äro dessa, som huvudsakligen tjäna andra syften, till ringa eller ingen vägledning för utmätningsmannen för lösandet av de ömtåliga och svårbedömliga situationer, som alltsom oftast uppkomma vid dessa slag av verkställigheter. Om verkställighet vid återtagande av viss löseegendom eller vid fullgörande av leveransavtal saknas föreskrifter helt. Behovet av bestämmelser i ämnet är särskilt framträdande i fråga om uttagande av löseegendom, eftersom denna verkställighetsform har stor praktisk användning i samband med avbetalningsköp. Slutligen kan ock nämnas att föreskrifter helt saknas rörande verkställigheten, då någon ålagts fullgöra en arbetsprestation eller annan förpliktelse av vare sig positiv eller negativ art.

Utsökningslagens föräldrade karaktär och bristande anknytning till det praktiska livet framträder särskilt starkt i fråga om realiserandet av utmätt egendom. Stora förluster hava tillskyndats såväl borgenärer som gäldenärer på grund av det osmidiga och oekonomiska realisationsförfarandet av utmätt löseegendom. Försäljningen sker nu genom offentlig auktion och har varken utmätningsmannen eller parterna praktiskt taget någon möjlighet förhindra att egendomen säljes för uppenbart underpris; särskilt i fråga om fordringar och rättigheter samt i fråga om visst svårsålt lösöre med liten kundkrets såsom konstverk, specialmaskiner, instrument och liknande kan ej sällan inträffa att försäljningen sker till nära nog vrakpris. Beträffande fordringar och rättigheter har väl en viss uppmjukning skett genom den s. k. lex Marsjö, § 88 b U L som tillkom år 1937 med anledning av ett bekant rättsfall. Men fränsett detta undantag, som närmast rör indrivning av utmätt fordran i penningar och anstånd med försäljning av rättigheter, äro alltjämt möjligheterna att utfå det faktiska värdet å den utmätta egendomen ytterst begränsade. Främmande moderna exekutionslagar hava härvidlag helt andra och ändamålsenligare bestämmelser, som förhindra att utmätt egendom bortslumpas till skada för parterna.

Uppenbart är att utsökningslagens många oklara och bristfälliga bestämmelser och de många luckorna inom utsökningsrätten ställa de verkställande exekutiva myndigheterna, utmätningsmännen, inför många ömtåliga och svåra problem. Det otillfredsställande häruti skärpes än mer genom att de avgöranden utmätningsmännen hava att träffa merendels röra frågor av stor ekonomisk betydelse för parterna; för gäldenären kunna följderna av verkställigheten göra sig gällande å hans livsföring under många år framåt.

Men även för utmätningsmannen själv kunna dessa avgöranden hava vittgående ekonomiska konsekvenser. Ett felaktigt beslut i utsökningsärendet eller ett förbiseende av något slag — vilket lätt kan inträffa med hänsyn till den brådska som ofta råder och den korta tid, som i regel står utmätningsmannen till buds — kan föra med sig skadeståndsskyldighet till stora belopp. Riksdagens justitieombudsmans ämbetsberättelser och meddelanden om anställda åtal tala härvid sitt tydliga språk.

Att i detta sammanhang giva en uttömmande redogörelse för alla de olägenheter, som vidlåda nu gällande lagstiftning inom utsökningsväsendet, är helt naturligt uteslutet. Det ovan anförda utgör allenast några av de mest påtagliga bristerna, som uppmärksamrats såväl av de myndigheter som praktiskt tillämpa bestämmelserna som ock av dem som vetenskapligt syssla härmed (se uppsats av professor Åke Hassler i Sv. Juristtidning 1944 s. 497—508). Det hör givetvis vara ett intresse av stor samhällelig betydelse, att de exekutiva rättsreglerna uppbäras av den allmänna rättsuppfattningen och att de äro så beskaffade, att de utan större svårighet och risk kunna tillämpas av dem, som därtill äro satta. Våra nu gällande exekutionslagar kunna näppeligen sägas

tillfredsställande fylla dessa anspråk. Det är därför ett mycket starkt önskemål hos rikets utmätningsmän att utsökningslagen med tillhörande författningar göres till föremål för en allmän revision. Visserligen kan invändas att ett avhjälpande av bristerna kan ske genom partiella reformer. En sådan utväg bör dock icke väljas utan tvingande skäl; en föråldrad och bristfällig lag kan icke på detta sätt förnyas och få den överskådlighet och funktionsduglighet, som är önskvärd. Vissa partiella ändringar, som vidtagits i utsökningslagen, bestyrka riktigheten av denna uppfattning.

Föreningen Sveriges stadsfogdar har i olika sammanhang behandlat denna fråga; vid senaste årsmöte uppdrogs ock åt styrelsen att i frågan göra underdånig framställning till Kungl. Maj:t.

Självfallet tillkommer det icke föreningen — därest det över huvud taget vore möjligt — att angiva några bestämda riktlinjer för en ny utsökningslag, än mindre framlämna ett detaljerat förslag i ämnet. Föreningen vill blott här fästa uppmärksamheten på ett spörsmål av synnerlig betydelse för utsökningsväsendet och dess praktiska tillämpning, nämligen de exekutiva myndigheterna och deras organisation. De exekutiva funktionerna äro här uppdelade på två administrativa myndigheter, överexekutor och utmätningsman. Överexekutor, som för landet är länsstyrelsen och i stad med magistrat denna eller där konungen det förordnat viss ledamot av magistraten, är i förhållande till utmätningsman besvärinstans och tillsyningsmyndighet. Överexekutors befattning med exekutionen är enligt 1 § i U L att upptaga och pröva utsökningsmål. Ehuru väl överexekutor är en förvaltningsmyndighet, är dess funktion huvudsakligen av judiciell art; dess befattning med utsökningsmålen är således en rättsskipningsuppgift likaväl som domarens befattning med rättegångsmålen. Att de exekutiva göromålen omhänderhas enbart av administrativa myndigheter är en egendomlighet för vårt land; i de flesta främmande länder utövas de exekutiva funktionerna av domstolarna eller dem underställda organ. Så har jämväl tidigare varit fallet hos oss, men infördes den nuvarande ordningen i huvudsak genom 1669 års Exekutionsstadga. Av förarbetena till 1877 års utsökningslag framgår att man i samband med dess tillkomst var starkt betänkt på att åtminstone delvis överflytta de exekutiva göromålen till domstolarna; överexekutor skulle då bortfalla såsom varande ett obehövt mellanled i instansordningen. Frågan förföll dock då av skilda anledningar, främst måhända på grund av att domstolarnas bristfälliga kansliorganisation lade vissa hinder i vägen. Senare har frågan ånyo upptagits till behandling av processkommissionen, som starkt framhållit önskvärdheten av att överexekutorsgöromålen överflyttades till domstolarna. Utvecklingen under senare tid har än ytterligare givit belägg för riktigheten av denna uppfattning. Utmätningssmannen är nu det verkställande exekutiva organet. I verkligheten kommer emellertid utmätningsmannen mera sällan att personligen handhava den praktiska verkställigheten, utan utföres den av honom underlydande organ, domsverkställare och exekutionsbiträden. Därigenom har utmätningsmannen i förhållande till substituten i vissa hänseenden i praktiken kommit att intaga samma ställning som överexekutor till utmätningsmannen. En naturlig följd av denna utveckling synes uppenbarligen vara, att de rent judiciella frågorna, som kräva bevisupptagning, och mera invecklade rättsfrågor överflyttades till domstolarna och övriga göromål anförtroddes åt utmätningsmännen. Sålunda är uppenbart, att påtagliga fördelar skulle kunna vinnas, därest utmätningsmannen erhöle befogenhet att pröva skriftliga bevis, som företes först efter förrättningen och då fog därtill funnes, undanröja utmätningen, att meddela anstånd med försälj-

ning av utmätt lös egendom eller beslut om sådan försäljning som avses i 40 § U L, m. fl. liknande göromål. Liksom för närvarande städernas utmätningsmän tillagts befogenhet att försälja utmätt fartyg och fördela köpeskillingen för sålunda försålt fartyg, vilken arbetsuppgift oftast innefattar mera komplicerade och svårlösta problem än fallet är vid motsvarande sysslande beträffande fast egendom, synes åtminstone städernas utmätningsmän utan olägenhet kunna anförtros uppgiften att försälja fast egendom och fördela köpeskillingen för sådan egendom. Frånsett att en dylik sakernas ordning vore mera principiellt och organisatoriskt riktig, innebure det för den rättssökande allmänheten ett betydligt bekvämare och smidigare tillvägagångssätt. Därigenom undveke man att, såsom nu är fallet, i en mångfald ärenden behöva anlita överexekutorerna, som i stora delar av landet äro mindre lätt tillgängliga för den stora allmänheten. Därtill kommer att utmätningsmännen, som numera — åtminstone i de större distrikten — besitta samma formella kompetens som överexekutorerna, i regel äga större praktisk erfarenhet i exekutiva ting, och därför hava större förutsättningar att bedöma dessa frågor på ett riktigt och praktiskt sätt.

Det nu sagda skulle alltså innebära, att överexekutorsinstitutionen avvecklades i sin nuvarande form genom att dess rättsskipningsuppgifter överflyttades å domstolarna, samtidigt som utmätningsmännens befogenheter vidgades och de gäves en ställning, som bättre svarade mot deras faktiska funktion och verksamhet. Utsökningslagens nu gällande föreskrifter om det verkställande exekutiva organet giva icke en riktig bild av dess i praxis utformade funktion inom utsökningsväsendet. Att utvecklingen och de faktiska förhållandena skänkt utmätningsmannen en väsentligt betydelsefullare ställning, än vad som formellt tillkommer honom enligt lagens bestämmelser, medför för utmätningsmannen avsevärda nackdelar av såväl ekonomisk som organisatorisk art. Härigenom kan han, bl. a., ådraga sig ett stort ekonomiskt ansvar på grund av annan persons göranden och låtanden, vilket är så mycket mera oberättigat, som han själv i dylika fall många gånger saknar möjlighet att överblicka det faktiska och rättsliga läget eller vidtaga åtgärd för att förebygga förlust. Å andra sidan blir hans handlingsförmåga i stor utsträckning beskuren genom överexekutors beslutanderätt och befattning med verkställighetsfrågorna.

Med stöd av det ovan anförda får Föreningen Sveriges stadsfogdar i underdånighet hemställa att Eders Kungl. Maj:t ville låta utarbeta förslag till ny utsökningslag och hemställer föreningen tillika — med hänsyn till frågans vikt och betydelse för den verkställande exekutiva myndigheten — att en representant för stadsfogdekåren måtte tillkallas vid en blivande utredning.

Stockholm den 14 april 1945.

Underdånigst

Föreningen Sveriges stadsfogdar

H. MELLSTRÖM.

ALARIK LUNDBERG.

FÖRENINGEN
SVERIGES LANDSFISKALER.*Till Riksdagens första lagutskott.*

Sedan föreningen Sveriges landsfiskaler beretts tillfälle att avgiva yttrande över inom riksdagen väckta likalydande motioner, nr 187 i första kammaren av herr Arrhén och nr 315 i andra kammaren av hrr Staxäng och Holmström, angående revision av utskökningslagen och i samband därmed stående lagstiftning, får föreningen anföra följande.

I infordrat yttrande över samma riksdagsmäns motioner vid föregående års riksdag, avseende viss ändring i lagen om införsel i avlöning, pension eller livränta, uttalade föreningen sammanfattningsvis, att en allsidig och förutsättningslös utredning borde företagas angående möjligheterna för utsträckt tillämpning av införselinstitutet, därvid borde övervägas huruvida nuvarande bestämmelser om utmätning i avlöning helt kunde slopas och ersättas med ett exekutionsförfarande av införselns karaktär.

Årets motioner syfta till en fullständig revision av utskökningsrätten.

Det torde vara ovedersägligt, att utskökningslagen i många hänseenden är föråldrad och i behov av en allmän översyn. För dem, som i praktiken haft att tillämpa lagen, ha dess bestämmelser, i synnerhet beträffande utmätning och utmätt egendoms försäljning, visat sig föga rationella. Utvecklingen har ju på alla områden inom samhällslivet gått framåt i ett så snabbt tempo, att bestämmelser, som meddelats för mera än ett halvt sekel sedan, med naturnödvändighet måste bli föråldrade. Ehuru de under årens lopp vidtagna ändringarna i lagen varit ägnade att undanröja de efter hand yppade värsta bristerna, kvarstår dock det faktum, att lagen som helhet betraktad måste betecknas såsom otidsenlig. Dess uppställning och överskådlighet lämnar mycket övrigt att önska och svarar ej mot tidens krav.

Föreningen delar desto mera motionärernas uppfattning angående behovet av en moderniserad utskökningslagstiftning som den tillsammans med föreningen Sveriges stadsfogdar redan tidigare övervägt att till Kungl. Maj:t ingiva framställning om utredning i motionernas syfte.

Stockholm den 13 april 1945.

Föreningen Sveriges landsfiskaler.

SVEN WADENIUS.

Ordf.

GUNNAR GAGNELL.

Sekr.